

Maneres d'habitar un món nou

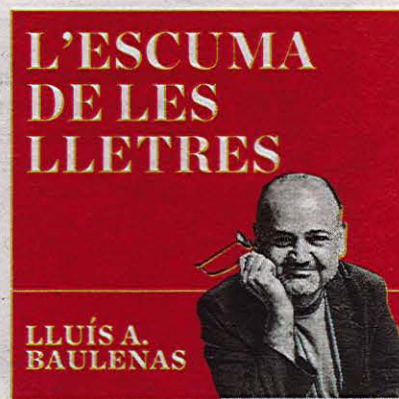
PERE TORDERA

sembla que la Faye se situa en segon pla, en última instància tot parla d'ella. Les seves converses no són una forma d'empatia, sinó d'egocentrisme. I es vinculen amb la manera que Cusk ha trobat d'afrontar la representativitat en un món que no ha estat com li prometien. Contra el mite del progrés, Cusk es carrega la trama tradicional. Contra la idea del jo unitari, proposa una alternativa a l'autoritat del narrador. Contra la veritat inequívoca, una honestedat construïda sense judicis. Així, la trilogia conté com a mínim tres capes: les històries de les persones que es creua la Faye, l'evolució de la Faye a través d'aquests relats i una reflexió sobre el propi projecte narratiu.

L'honestedat d'una poma

A *Prestigio*, un periodista parla amb la Faye sobre literatura i sinceritat. Segons ell, els novel·listes autodestructius fan un ús temerari de l'honestedat i el seu menyspreu per la vida genera rebuig. Per contra, l'honestedat valuosa és la dels qui tenen certa voluntat constructiva, reformista. Però el periodista es pregunta si es pot parlar d'un tercer tipus d'honestedat, un que no fuig corrents ni s'aferra al món, una sinceritat que no vol ni destruir ni solucionar. Aquesta tercera honestedat és la que busca Cusk, una manera d'arribar a la veritat des de diverses perspectives, com si fos una poma de Cézanne –i que tanmateix és absolutament egocèntrica–. Com observa la Faye en relació amb un altre personatge, “*vi que su habilidad consistía en acercarse lo más posible a lo que parecía verdad sin permitir que su interlocutor llegara a sentirse abrumado por las emociones que pudiera inspirarle*”.

Després de la sorpresa inicial, el mètode peca de repetitiu, i l'ordre d'entusiasme és proporcional al de la trilogia. Ara bé, és innegable que el projecte conté una investigació narrativa seriosa, i la reconstrucció de la Faye és proporcional a la seva presència activa –a *Prestigio* parla i actua més, i augmenten les reflexions més o menys subtils sobre les experiències de les dones–. La protagonista ha trobat una nova forma de relacionar-se amb el món. Com demostra l'última escena de la novel·la, això la fa invencible.

A l'ombra del rei

Les editorials L'Altra i Males Herbes s'han posat d'acord per reivindicar conjuntament un dels noms de la narrativa contemporània més controvertits: Stephen King (Portland, 1946). En aquest sentit, Males Herbes publicarà el recull de relats *Torn de nit* (amb traducció de Ferran Ràfols,) i L'Altra l'assaig *Escriure, memòries d'un ofici* (traduït per Martí Sales). Una idea sensacional. Parlàvem d'una controvèrsia que en realitat és falsa. El valor de Stephen King només es posa en dubte quan no l'has llegit, o l'has llegit poc. I, com passa tan sovint, et refies massa de les adaptacions cinematogràfiques o televisives. La tria d'aquestes dues editorials, diferent, és ben important. La primera conté uns quants relats coneguts en la línia del *psychotriller*, com ara *Els nens de les panotxes*; la segona, les reflexions sobre l'ofici d'escriure, imprescindibles (entre d'altres raons perquè estem parlant d'algú que ha escrit molt, de manera molt diferent i amb gran èxit de públic). Està bé reivindicar King a casa nostra. És un gran escriptor i ara mateix ja està per damunt del bé i del mal. Sap que faci el que faci figurarà, per alguna de les seves obres, entre els millors escriptors universals de terror o ciència-ficció de tots els temps, al costat de Poe, Lovecraft i Bradbury.

Un fenomen

Stephen King és tot un fenomen literari, cultural i de comunicació de masses. Les xifres que l'envolten, que inclouen exitoses versions cinematogràfiques, maregen. Però malgrat tots els èxits del món, fins i tot als Estats Units va ser qüestionat durant anys. Va haver d'esperar al 2003, quan se li va atorgar la medalla de la National Book Foundation per la seva contribució a les lletres nord-americanes. Hi va haver divisió d'opinions, fins i tot una mica d'escàndol, però res no va impedir que, a partir de llavors, se situés definitivament al costat de noms com ara Saul Bellow, John Updike i Philip Roth. King ha escrit molt, amb alts i baixos de qualitat. Però narracions com *La resplendor*, *La botiga* i les quatre novel·les que componen *Després de mitjanit*, per exemple, són autèntiques mostres del talent creador de Stephen King. Dins el recull *Tot és definitiu* hi ha contes que hauria pogut signar el mateix Raymond Carver. És bona literatura, i no cal donar-hi més voltes.

IRENE PUJADAS

En una entrevista a *The New Yorker* l'any passat, l'escriptora Rachel Cusk afirmava: “Sembla que hi ha algun problema

amb la meua identitat. Ningú pot trobar-la, perquè no hi és –he perdut tot l'interès a tenir un «jo»–. Ser una persona sempre ha implicat tenir la culpa de ser-ho”. Aquesta ruptura deliberada del “jo” té relació amb les investigacions narratives que ha dut a terme en l'última trilogia. Després d'explorar la maternitat i el divorci en dues obres de no-ficció, es va posar a buscar altres formes de representació de la subjectivitat. L'anomenada *Outline trilogy* és el resultat –prou reeixit– d'aquesta investigació, i culmina ara amb la novel·la *Prestigio*.

A *Contraluz*, una escriptora que s'acaba de divorciar viatja a Atenes per impartir un curs d'escriptura; a *Trànsito*, la mateixa escriptora es canvia de casa a Londres; a *Prestigio*,

l'escriptora viatja a un festival literari que se celebra en una ciutat europea. Sabem que es diu Faye perquè el seu nom apareix un sol cop en cada novel·la. Al llarg de la trilogia, seguim la Faye durant el trànsit que hi ha entre un final (el divorci) i un principi.

La gràcia és que a les tres novel·les la Faye sobretot escolta. Dona la paraula a companys d'avió, amics, periodistes o antigues parelles, però no diu quasi res sobre si mateixa. La trama és pràcticament inexistente, i la trilogia consisteix en una conversa constant amb terceres persones a través de la qual, tanmateix, el lector pot entendre a la perfecció quin és el marc emotiu de l'escriptora. Tot està escrit en primera persona, i l'estat de la Faye es palpa per la importància que dona a alguns fragments de la conversa, per les preguntes que fa o pels detalls que observa.

I aquí hi ha un dels moviments interessants del projecte: tot i que

PRESTIGIO
RACHEL CUSK
LIBROS DEL
ASTEROIDE
TRADUCCIÓ DE
CATALINA
MARTÍNEZ MUÑOZ
224 PÀG. / 18,95 €

L'APARADOR

ARA

ASSAIG

El violento siglo...
JOHN W. DOWER
Crítica

John W. Dower, historiador nord-americà, fa balanç de la violència que el món ha patit des del final de la Segona Guerra Mundial a causa de les intervencions dels EUA. Són 200 pàgines en què apareixen Corea, el Vietnam, l'Iraq, l'Afganistan i nombrosos països de l'Amèrica Llatina.

TEATRE

La peixera
TONI CABRÉ
Cossetània

Toni Cabré ha escrit una notable producció teatral que inclou peces com *Viatge a Califòrnia* i *Estrips*. A *La peixera*, premi Ciutat d'Alcoi, el punt de partida és l'acomiadament de cinc informàtics de l'empresa on treballaven: ho han d'afrontar col·lectivament o enfrontant-se entre si?

INFANTIL

Inventari de dinosaures
V. ALADJIDI
Kalandraka

Amb textos de Virgínie Aladjidi i il·lustracions d'Emmanuelle Tchoukriel, *Inventari il·lustrat dels dinosaures* planteja una passejada plena de dades i curiositats sorprenents en què els protagonistes són una cinquantena de saures com el *Mussaurus patagonicus* i el *Plateosaurus engelhardti*.